

Po spravedlivém rozdělení daní volá už šest krajů. Využily zákonodárné iniciativy

18.10.2023 - Jarmila Ivasková | Krajský úřad Karlovarského kraje

Zástupci šesti krajů předali dnes do podatelny Poslanecké sněmovny ČR návrh na změnu rozpočtového určení daní (RUD). Hejtmanka a pět hejtmanů vytvořili iniciativu „Férové financování krajů“, která nesouhlasí se současným zněním zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Společně upozornují na nedostatky stávající právní úpravy.

Nastavení principu dělení daní, takzvané rozpočtové určení daní (RUD) pro kraje, je platné již téměř dvacet let a je neměnné, aniž by odráželo změny v počtu obyvatel, změny zdravotních služeb, dopravy či školství. Zatímco parametry v RUD pro obce jsou každoročně přepočítávány podle aktuálních dat, u krajů tomu tak není.

Zástupci šesti krajů České republiky (Pardubický, Liberecký, Středočeský, Zlínský, Jihomoravský a Karlovarský) navrhuji podíl krajů na daňových výnosech zvýšit ze stávajících 9,78 % na 10,8135 % a rozdělit podle nových kritérií.

„Aktuální nastavení systému rozdělování daní pro kraje je od roku 2005 beze změny a už vůbec neodpovídá současnému rozsahu poskytovaných veřejných služeb v regionu. Úprava je opravdu nutná. Voláme po rozdělení, které bude nastaveno na základě objektivních kritérií a k jehož změně se zavázala vláda ve svém programovém prohlášení,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta. „Stávající přerozdělování daní není férové, a proto jsme se v rámci naší iniciativy spojili. Věříme, že šest krajů bude mít větší sílu a mediální pozornost, než když jsme návrhy na změnu podávali v průběhu let každý zvlášť,“ vysvětlil hejtman Půta.

Liberecký kraj předkládá novelu zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní krajů již podruhé. Návrh předložený v roce 2020 nebyl sněmovnou kvůli skončení volebního období nikdy projednán.

„Není možné, aby vše zamrzlo v době před dvaceti lety a nezohledňoval se vývoj a současné potřeby. Ve Středočeském kraji za tu dobu vzrostl počet obyvatel o téměř 300 tisíc, to se ovšem v objemu financí nezohledňuje. Systém absolutně neodráží ani třeba délku silnic, počet výjezdových stanovišť zdravotnické záchranné služby nebo počet žáků středních škol. Nevzdáme to a za spravedlivé finance pro náš kraj a Středočechy budeme bojovat,“ říká hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková.

Šest krajů, které požadují spravedlivou změnu, vedou hejtmanka a hejtmani z politických stran napříč politickým spektrem a zastoupeny jsou jak strany koaliční, tak opoziční (tedy STAN, KDU-ČSL, ANO, ČSSD)

„Návrh novely zavádí jednotlivá kritéria, na kterých jsme se shodli a jejich váhu. Jedná se například o počet obyvatel kraje, výměru území kraje, ale bere v potaz i právě délku silnic, počet studentů středních škol, počet výjezdových základen zdravotnické záchranné služby zřizovaných krajem nebo počet urgentních příjmů 1. typu v nemocnicích,“ vyjmenoval Martin Netolický, hejtman Pardubického kraje.

Také Pardubický kraj zákonodárnou iniciativu vedoucí ke změně zákona využívá již podruhé. První návrh novely zákona předložil v říjnu 2021 a projednání se rovněž nedočkal.

„Předkládáme zákon o férovém financování krajů, protože po dvaceti letech už se to musí změnit. Já bych taky například chtěl pro Jihomoravský kraj opravené silnice jako v jiných krajích, ale když dostáváme dlouhodobě menší hromádku peněz, tak to prostě nepůjde,“ dodal Jan Grolich, hejtman Jihomoravského kraje.

Návrh novely uplatňuje stejná kritéria na všechny kraje, vyjma Hlavního města Prahy, kde jsou používána jen některá, protože ostatní jsou již pro hlavní město dostatečně zohledněna v rámci ustanovení § 4 zákona, tedy v RUD obcí a jejich dvojím zohledněním by došlo k nepřiměřenému zvýhodnění hlavního města oproti ostatním krajům.

„Současnému systému rozpočtového určení daní chybí spravedlivost v tom smyslu, že na výkon stejných veřejných služeb a kompetencí dostávají některé kraje méně peněz. Aktuální podoba návrhu RUD v konsolidačním balíčku také nezohledňuje objem činností krajů a zejména jeho vývoj v čase, kde se disbalance mezi příjmy krajů prohlubuje s postupně rostoucími příjmy a výdaji,“ řekl Petr Kulhánec, hejtman Karlovarského kraje.

Návrh novely zákona zahrnuje i finance, které byly každoročně rozdělovány prostřednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury. Ty by nově měly být přímo součástí rozpočtového určení daní a kraje by tak mohly opravy silnic druhých a třetích tříd lépe plánovat.

„Naši občané platí daně stejně, jako jinde v republice, a je proto nepřijatelné, aby byl náš kraj ošizený. Neochota vlády změnit zastaralý systém přerozdělení daní nás přiměla se spojit a jsme připraveni využít všech možností, abychom se dovolali spravedlnosti. Pokud to bude nutné, obrátíme se na Ústavní soud. Postoj šesti krajů nemůže vláda ignorovat,“ uzavřel Radim Holíš, hejtman Zlínského kraje.

<https://www.kr-karlovarsky.cz/aktuality/po-spravedlivem-rozdeleni-dani-vola-uz-sest-kraju-vyuzily-zakonodarne-iniciativy>